

PETI MEĐUNARODNI KONGRES SLAVISTA U SOFIJI

Od 17. do 23. rujna 1963. održan je u Sofiji V međunarodni kongres slavista iz čitavog svijeta. I iz Jugoslavije sudjelovalo je na tom kongresu šezdesetak slavista; bile su zastupane sve naše republike, te je iz SR Hrvatske na kongresu pročitano 15 referata od 15 delegiranih učesnika. Novost je Petoga kongresa slavista u tome što su uz slaviste u manjem broju prisustvovali i povjesničari, i to oni koji proučavaju povijest slavenskih naroda.

Kongres je među ostalim imao i zadatak da obilježi i svečano proslavi 1100. godišnjicu djelatnosti slavenskih prosvjetitelja Ćirila i Metodija. Stoga je 19. rujna održano plenarno zasjedanje na kojem su pročitali svoje referate o značenju Ćirila i Metodija prof. Emil Georgijev (Ćiril i Metodije u borbi i razvitku srednjovjekovne Evrope), prof. Josef Kurz (Značenje djelatnosti slavenskih apostola Ćirila i Metodija u povijesti slavenske kulture), prof. Andrej Mráz (Ćirilometodijski odjeci u literaturi bratskih naroda) i prof. Riccardo Picchio (Jedinstvena norma i »redakcije« u crkvenoslavenskom). Svakako je propust što i jugoslavenski slavisti nisu predali referat s takvom tematikom.

Organizatorima valja odati priznanje da je Kongres bio dobro organiziran i da se odvijao potpuno prema planu. Bilo je to stjecište oko 1500 slavista iz najraznoličnijih krajeva svijeta. Šteta je što su jugoslavenski referati bili razgrabljeni već prvoga dana kongresa, tako da ih mnogi delegati kasnije nisu mogli dobiti. A svakako je nedostatak što su se knjige jugoslavenskih slavista na izložbi pojavile u znatno manjem broju nego što su bile poslane.

Nije mi zadatak da prikazujem ovdje rad čitavoga kongresa, nego samo prinos hrvatskih slavista. Ostalo će biti prikazano na drugim mjestima.

Referate s jezičnom tematikom podnijeli su prof. Mate Hraste, prof. Dalibor Brozović, docent Stjepan Babić, asistent Antica Nazor i prof. Ljudevit Jonke. Teme su tih referata bile ove:

M. Hraste: Prinosi poznavanju hrvatsko-srpskog jezika J. Križanića

Lj. Jonke: Češki jezični elementi u hrvatskosrpskom književnom jeziku

D. Brozović: O usporednom i tipološkom proučavanju slavenskih jezika i dijalekata i o problemu njihova kvalificiranja

S. Babić: O odnosu samoglasnika u staroslavenskom i hrvatskosrpskom književnom jeziku

A. Nazor: Jezični kriteriji pri određivanju donje granice crkvenoslavenskog jezika u hrvatskoglagoljskim tekstovima.

S književnom su tematikom nastupili prof. Josip Badalić, prof. Ivo Frangeš, prof. Franjo Švelec, prof. Aleksandar Flaker, doc. Tvrtko Čubelić, doc. Nikola Ivanišin, dr Maja Stulli-Bošković, dr Marin Franičević i asist. Malik Mulić. Njihove su teme bile ove:

J. Badalić: Juraj Križanić — preteča Ivana T. Poškoškova

I. Frangeš: Stil Matoševe proze

F. Švelec: Prilog proučavanju originalnih crta hrvatske renesansne književnosti

A. Flaker: »Nepoznat Netko« (O jednoj analognoj pojavi u ruskoj i hrvatskoj književnosti 20. stoljeća)

T. Čubelić: Suvremeno stanje jugoslavenskog narodnog stvaralaštva

N. Ivanišin: Lik ruskog vojnika u hrvatskoj lirici

M. Bošković-Stulli: Regionalna, nacionalna i internacionalna obilježja narodnih pripovijedaka

M. Franičević: Ritmička osnova u stihu hrvatskih pjesnika 15. i 16. stoljeća

M. Mulić: Srpsko »pletenije sloves« do 14. stoljeća.

Kako je u Programu V kongresa zabunom izostalo predavanje dra Emila Štampara, sveuč. prof. iz Ljubljane, nadopunjujem da je on pročitao ovaj referat sa sadržajem iz hrvatske književnosti: »Radnik u djelima hrvatskih realista«.

Od povjesničara iz SR Hrvatske sudjelovao je prof. dr *Jaroslav Šidak* referatom: »Južnoslavenska ideja u ilirskom pokretu«.

Svi su spomenuti referati odštampani: neki u »Radovima« Zavoda za slavistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, u sv. 5, neki pak u »Zadarskoj reviji«, u br. 2. g. 1963, neki u »Forumu« 1963, »Radu« JAZU, Odjela za suvremenu književnost, 1963, a posljednji u »Južnoslovenskom istorijskom časopisu«, u br. 3. god. 1963.

Čitanjem i objavljivanjem referata ne iscrpljuje se, razumljivo, sva djelatnost kongresa i Međunarodnog komiteta slavista. Vrlo važnu djelatnost razvijaju stalne komisije kongresa i komiteta, koje nisu aktivne samo za vrijeme kongresa nego i u petogodišnjem međuvremenu od jednog kongresa do drugoga. U svemu radi 12 komisija u kojima su zastupani najugledniji slavisti, i to komisija za općoslavenski atlas, komisija za staroslavenski rječnik, komisija za historiju slavistike, komisija za izdavanje tekstova, komisija za literarnu terminologiju, komisija za lingvističku terminologiju, transkripciona komisija, onomastička komisija, komisija za izučavanje gramatičke strukture slavenskih jezika, informaciono-bibliografska komisija, komisija za poetiku i stilistiku, ko-

misija za izučavanje balto-slavenskih odnosa. U tim komisijama rade i jugoslavenski slavisti, pa dakako i hrvatski.

Nema sumnje da je prilog jugoslavenskih slavista na Petom međunarodnom kongresu slavista u Sofiji bio znatan i značajan, pa i uspješan. Za organizaciju na jugoslavenskom planu priznanje pripada Jugoslavenskom slavističkom komitetu u Beogradu, a za organizaciju u Hrvatskoj Hrvatskom filološkom društvu u Zagrebu. Bez pomoći naših naučnih i prosvjetnih foruma ne bi se ipak moglo govoriti o takvu uspjehu. A njihovo je razumijevanje bilo zaista veliko.

Šesti međunarodni kongres slavista održat će se, prema zaključku plenuma, godine 1968. u Pragu. To obavezuje, razumljivo, na tisuće referata, na mnoge i mnoge publikacije i na živahan petogodišnji rad u 12 spomenutih komisija. Žetva takvih kongresa uvijek je obilna.

Ljudevit Jonke

RADOVI

ZAVODA ZA SLAVENSKU FILOLOGIJU,
KNJ. 5, ZAGREB, 1963.

U izdanju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pojavila se nedavno i 5. knjiga »Radova Zavoda za slavensku filologiju« s devet znanstvenih rasprava iz područja nauke o jeziku i nauke o književnosti, u redakciji M. Hraste, Lj. Jonke, I. Frangeša, A. Flakera i S. Babića (glavni i odg. ur. Lj. Jonke). Pet radova obrađuju probleme iz područja jezika, a četiri studije raspravljaju o pitanjima iz književnosti. Htio bih se ukratko osvrnuti na jezične priloge.

O J. Križaniću pisalo se vrlo mnogo, tiskane su čitave knjige o životu i radu velikoga hrvatskoga fantastičara, proučavan je njegov »sveslavenski« jezik (Daničić se posebno osvrnuo na Križanićevu Gramatiku u Radu JAZU, knj. XVI), pa ipak je, nakon svih